

POSTANOWIENIE

Dnia 24 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z odwołania Z.D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie

o wysokość świadczenia,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 24 sierpnia 2023 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z dnia 1 marca 2022 r., sygn. akt III AUa 693/18,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
odstępuje od obciążania odwołującego się zwrotem kosztów
postępowania kasacyjnego na rzecz organu rentowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 29 maja 2018 r., IV U 1185/16, zmienił decyzję z dnia 7 marca 2013 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie w ten sposób, że nakazał organowi rentowemu uwzględnienie w wyliczeniu emerytury Z.D. wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 119,33% (punkt I.1.), nakazał uwzględnić w wyliczeniu emerytury wnioskodawcy również okres zatrudnienia na podstawie kontraktu menadżerskiego od 2 stycznia 1991 r. do 31 grudnia 1998 r. w P. Sp. z o.o. w R. (punkt I.2.), a to wszystko poczynawszy od 3 stycznia 2012 r. oraz ustalił brak odpowiedzialności organu rentowego za

nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (punkt I.). Ponadto zasądził do Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika wnioskodawcy ustanowionego z urzędu kwotę 780 zł plus Vat tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu za wszystkie instancje (punkt II.).

Wyrokiem z dnia 1 marca 2022 r., III AUa 693/18, Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie oddalił apelację wnioskodawcy oraz przyznał od Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Rzeszowie pełnomocnikowi wnioskodawcy kwotę 720 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił naruszenie: 1. art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1251 ze zm.), w związku z 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. Nr 237, poz. 1412); 2. art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący uzasadnił występowaniem przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., podnosząc, że brak zawieszenia postępowania w sprawie o wysokość emerytury, w trakcie którego ubezpieczony zawiadamia o możliwości popełnienia przestępstwa fałszowania dokumentów, które miały wpływ na wymiar jego emerytury oraz prosi w tej sprawie o pomoc i interwencje organy Państwa, to jest Wiceministra Sprawiedliwości pozbawia ubezpieczonego możliwości dojścia do prawdy obiektywnej, słusznego i sprawiedliwego wyrokowania, zwłaszcza że dokumenty, które były fałszowane w opinii skarżącego mają mieć wpływ na wymiar jego emerytury, a to było przedmiotem rzeczzonego postępowania.

Mając na uwadze powyższe skarżący wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania, uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu oraz o zasądzenie od na jego rzecz kosztów postępowania (w tym kosztów zastępstwa procesowego) według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku jej przyjęcia o jej

oddalenie jako oczywiście bezzasadnej oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, przewidzianych prawem w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, zarówno w przypadku odrzucenia skargi kasacyjnej, odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w przypadku oddalenia skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., której upatruje w braku zawieszenia postępowania w sprawie o wysokość emerytury, w trakcie którego zawiadomił o możliwości popełnienia przestępstwa fałszowania dokumentów, które miały wpływ na wymiar jego emerytury oraz zwrócił się o pomoc i interwencję do Wiceministra Sprawiedliwości.

Uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać

naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywiście naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie została spełniona.

Przedewszystkim skarżący nie wskazuje we wniosku żadnego przepisu prawnego, którego naruszenia miało by mieć kwalifikowany charakter.

Z uzasadnienia wniosku można domniemywać, że skarżący zmierzał do wykazania, iż doszło do naruszenia wskazanego w podstawach skargi kasacyjnej art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c. Jednak nawet wobec przyjęcia, że taki był zamiar wnioskodawcy, to należy podkreślić, iż odwołanie się do przepisów określonych w podstawie skargi kasacyjnej nie może być zabiegiem skutecznym. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz podstawy kasacyjne są bowiem dwoma odrębnymi elementami konstrukcyjnymi skargi kasacyjnej. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 442743 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Należy ponadto zauważyć, że przewidziane w art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c. zawieszenie postępowania ma charakter fakultatywny. Zgodnie z tym artykułem zawieszenie postępowania w postępowaniu apelacyjnym może nastąpić jeżeli ujawni się czyn, którego ustalenie w drodze karnej lub dyscyplinarnej mogłoby

wywrzeć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Warunkiem zawieszenia postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 4 jest zatem przekonanie sądu, że ustalenie czynu w drodze karnej może wywrzeć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy cywilnej. Stwierdzenie, że ustalenie czynu w drodze karnej może wywrzeć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy cywilnej nie oznacza jednak konieczności zawieszenia postępowania, gdyż jest ono pozostawione uznaniu sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 1999 r., III CKN 496/99, LEX nr 528134). Sąd powinien kierować się względami celowości, uwzględniając motywy art. 177 § 1 pkt 4 i interesy stron postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2012 r., I PK 26/12, LEX nr 1675306 oraz wyrok z dnia 17 października 2017 r., II PK 278/16, LEX nr 2407826).

W związku z tym ani zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, ani zwrócenie się z prośbą o interwencję do Wiceministra Sprawiedliwości nie stanowią podstawy do twierdzenia, że Sąd w oczywisty sposób naruszył określony przepis, skoro zawieszenie postępowania jest czynnością podejmowaną w sposób fakultatywny.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach orzeczono w oparciu o art. 102 k.p.c.

(I.T.)

[ms]